

■ Toiminnallinen kielileiri rohkaisee käyttämään kieliä

On vaan niin kivaa!

Ihmiset

- Onko tää krokettia?, kysyy yksitoistavuotias **Joonas**.

- Ei vaan krikettiä, korjaa yliopistonlehtori ja Jyväskylän yliopiston toiminnallisen kielileirin äiti **Katja Mäntylä**.

Joonas on pelaamassa muiden englanninryhmäläisten kanssa kyseistä peliä **Paul Abbeyn** ja muiden englantia äidinkielenään puhuvien opetuksella. Jyväskylän yliopisto on järjestänyt kolmena kesänä toiminnallisen kielileirin, ja tänä vuonna reilut 70 paikkaa täyttyivät kahdeksassa minuutissa. Leirin suosioista kertoo sekin, että yli sata lasta jäi rannalle.

Tällä kertaa leirikielinä ovat englannin lisäksi ruotsi, venäjä ja saksa.

Joonas halusi osallistua englannin ryhmään, koska se on hänen mielestään kiva kieli. Isoveli on näyttänyt tietä tietokonepelien maailmaan ja sitä kautta myös englannin oppimiseen.

- Kävin viime kesänä Virossa. Siellä oli hyvä puhua englantia niille ihmisille, jotka eivät osanneet suomea, poika selvittää.

Joonas odottaa viikon aikana pääsevänsä pelaamaan jalkapalloa. Krikettikin on ollut hänestä hauskaa. Myös **Erik**, 10, on isoveljensä kanssa mukana englan-

nin ryhmässä. Erik halusi englannin ryhmään, koska sitä hän jo jonkin verran osaa. Hän haluaa päästä viikon aikana leipomaan.

- Englantia oppii peleistä. Sitä tietää, mitä tekee, Minecraftia pelannut Erik kertoo.

Myös ruotsi kiinnostaa lapsia

Flora, 12, on mukana kielileirillä jo kolmatta kertaa. Kahtena ensimmäisenä kesänä hän oli mukana saksan ryhmässä, koska hänen isänsä asuu Itävallassa. Tänä kesänä hän vaihtoi ruotsiin. Florasta kielileiri on hyvä tapa viettää kesälomaa.

- Valitsin ruotsin, koska menen yläkouluun ja aloitan ruotsin opiskelun. Haluan saada sitä varten harjoitusta. Jospa pääsen sitten syksyllä pikkuisen helpommalla, Flora arvelee.

Noomi, 9, on muuttamassa vanhempiensa kanssa ensi vuonna Ruotsiin, joten hän haluaa oppia kieltä sitä ennen. Kesän aikana hän on vielä menossa käymään tulevassa kotikaupungissaan Malmössä.

- Toivon, että viikon aikana opimme paljon enemmän ja tulemme lahjakkaammiksi. Tää on tosi kiva leiri, Noomi huokaa.

Elias, 9, osasi entuudestaan hieman englantia ja saksaa. Siksi hän halusi mennä toisen kotimaisen ryhmään. Poika aikoo matkustaa tänä kesänä Tukholmaan ja uskoo käyttävänsä silloin ruotsia. Aikaisemmin hän on käynyt Ruotsin lisäksi Yhdysvalloissa.

Lapsia ei arvioida

Hillamaria Pirhonen, 23, on yksi kielileirin englannin ryhmän ohjaajista. Hän on gradua vaille valmis kieltenopettaja.

-Ihmiset ovat heränneet siihen, että kieltä voisi opettaa paljon nuoremmille. Mitä nuorempi lapsi, sitä herkemmin hän omaksuu uusia kieliä. Toiminnallisuuden kautta voi oppia uutta ihan huomaamattaan, hän pohtii.

Ohjaajat eivät arvioi lasten kielitaitoa leirillä. Pirhonen toivoo, että lapset saisivat leirin aikana hyvän kuvan kielistä ja niiden käyttötilanteista. Hänestä on hienoa, että lapset pääsevät keskustelemaan myös englantia äidinkielenään puhuvien kanssa.

Opiskelija haluaa olla tulevana kieltenopettajana edistämässä kulttuurin tuntemusta ja suvaitsevaisuutta. Kouluopetuksessa Pirhosesta pitäisi kes-

kittyä nykyistä enemmän kielten todellisiin käyttötilanteisiin.

Pienet kustannukset

Yliopistonlehtori **Katja Mäntylä** on ollut mukana alusta asti suunnittelemassa toiminnallista

Huomioita oppimisesta

- Ulkoisten määräysten poistaminen voi vapauttaa aikaa ja motivaatiota. Se mahdollistaa muokkaavan ja asiaa kehittävästi otteen.
- On keskeistä osata ohjata lapsi oppimisprosessin alkuun.
- Opettajan mielikuva oppilaita kiinnostavista asioista ei välttämättä vastaa sitä, mikä oppilaita on oikeasti mielenkiintoista.
- Kyseenalaistaminen ja uteliaisuuden herättäminen ovat hyviä oppimisen lähtökohtia. Tietoa kannattaa lähestyä ihmettelyn ja kysymysten esittämisen kautta.
- Opetettavan asian tulisi koskettaa oppilasta ja saada hänet kokemaan se tavalla tai toisella osaksi omaa elämäänsä.
- Oppilaan näennäinen aktiivisuus voi hämmästyttää. Se voi olla merkinä vaikeampien asioiden välttelystä.

Lähde: Nikkola, Tiina & Rautalainen, Matti & Rähä, Pekka (toim.): Toinen tapa käydä koulua. Kokemuksen, kielen ja tiedon suhde oppimisessa (Vastapaino 2013).

Kielileirin ruotsin ryhmäläiset opettelivat värejä ja numeroita leikkivarjon innostamana.

kielileiriä. Idea lähti huolesta kielivalikoimien supistumisesta. Mäntylä on halunnut olla herättämässä kiinnostusta eri kieliä kohtaan. Hän uskoo, että monet vanhemmat ovat tiedostaneet kielitaidon tarpeellisuuden lastensa elämässä.

- Kielileirien jälkeen lapset ovat oikeasti pulputtaneet vieraita kieliä kotonaan, hän iloitsee.

Mäntylä on halunnut alusta asti pitää leirin kustannukset pienenä, että mahdollisimman moni voisi osallistua vanhempien tulotasosta riippumatta. Hän pitää tilaisuutta hyvänä myös opiskelijoiden kannalta, koska leiriltä saatava kokemus on erilainen verrattuna harjoitteluun koululuokassa. Leirillä yhdistyy nyt ensimmäistä kertaa luokan- ja kieltenopettajien taidot. Myös espanjan ja ranskan kielten mukaanottamiseen olisi kiinnostusta.

Leirillä ei ole lainkaan oppitunteja, eikä lapsille aseteta tavoitteita. Kielen oppiminen tulee mukavan tekemisen ohessa, jos on tullakseen. Pääasia on, että lapset viihtyvät.

- Toivon, että lapset oppisivat, että kieli on asia, jota voi käyttää myös koulun ulkopuolella. Oppikirjalähtöinen kielen oppiminen ei ole ainoa tapa, Mäntylä kertoo.

Kuvat Virpi Kirves-Torvinen

Avointa mieltä kielenopetukseen

Mäntylän mukaan "eihän kieltä näin opeteta"-asenne vaikuttaa yhä. Samoin se, että sanaston ja kieliopin opettaminen olisivat kaksi erillistä asiaa, vaikka niin ei tarvitsisi olla. Mäntylästä koulujen kielenopetus voisi olla oppikirjakeskeisyyden sijaan enemmän yhdessä oppimista ja sen ymmärtämistä, miten monessa tilanteessa kielet ovat mukana.

- Kun esimerkiksi kävelee kadulla tai kauppakeskuksessa voi hämmästyä, miten iso kielten kirjo siellä voi tulla vastaan.

Oli leirille tulemisen syy mikä tahansa, Mäntylä uskoo, että viikon lopussa jokainen leiriläinen on monia hyviä kokemuksia rikkaampi. Leiriä varten Suomen Kulttuurirahasto on myöntänyt järjestäjille apurahan. Myös Jyväskylän kaupunki on mahdollistanut käytännön järjestelyt.

- Leirin aikana silmät voivat avautua sille, mitä kaikkea eri kielten kanssa voi tehdä, Mäntylä sanoo.

Virpi

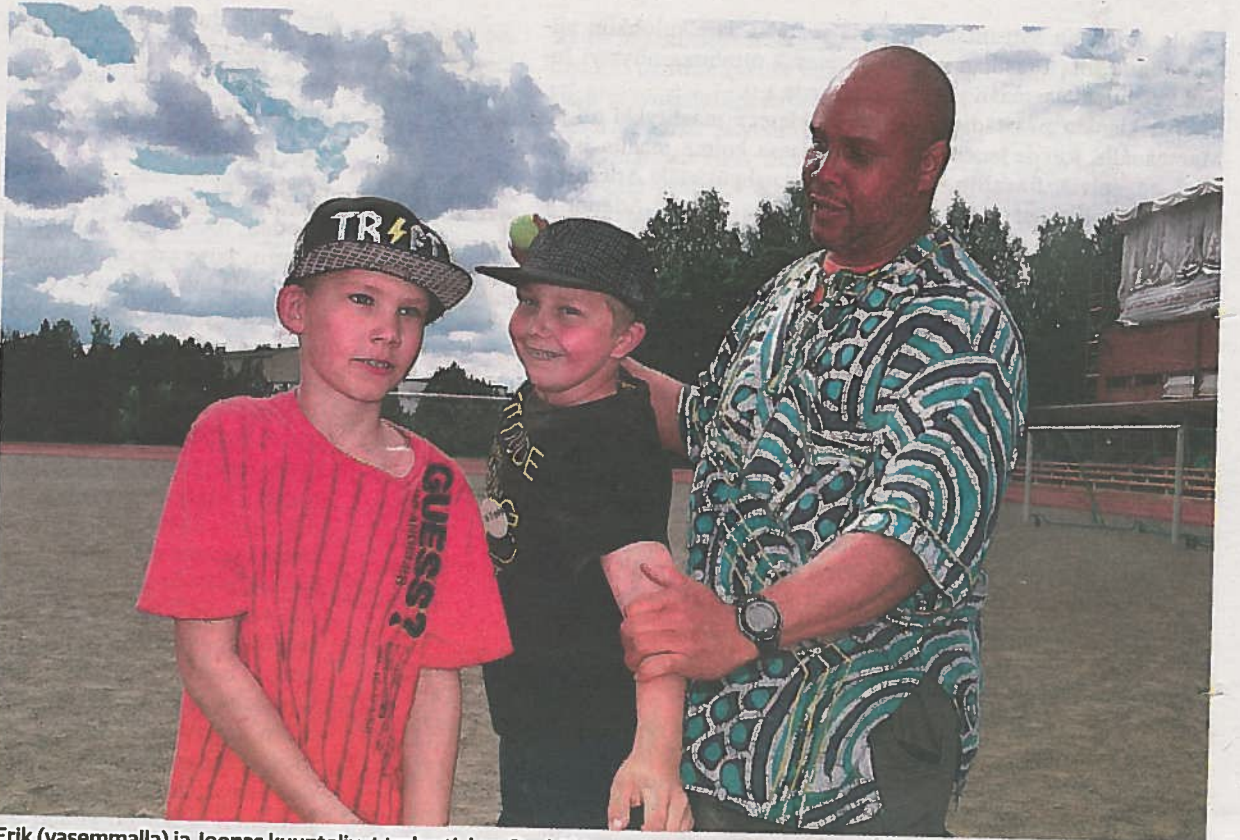
Kirves-Torvinen
Demokraatti,
Jyväskylä
virpi.kirves-torvinen
@demari.fi

"Toiminnallisuuden kautta voi oppia uutta ihan huomauttamatta."

Katja Mäntylä tietää, että lapset saattavat jäädä miettimään kielioppisääntöjä, jolloin vuorovaikutustilanne on voinut mennä jo ohi.

Erik (vasemmalla) ja Joonas kuuntelivat tarkasti, kun Paul Abbey opetti heille maanantaina kriketin sääntöjä.

Anne-Maija Malmisalo-Lensu (takana vasemmalla), Flora, Noomi (edessä vasemmalla) ja Elias aikovat käyttää ruotsia seuraavan kerran maahan matkustaessaan.

Tyttären kokemus innosti äitiä

Toiminnallisen kielileirin projektisihteeri **Anne-Maija Malmisalo-Lensu** halusi heti hankkia muutaman leikkivarjon, kun kuuli niiden käyttämisestä. Jyväskyläläinen luokanopettaja on huomannut, miten hyvin varjo sopii myös ruotsin opetukseen. Malmisalo-Lensu opiskelee tällä hetkellä päätoimisesti ja tekee ruotsin aineopinnoita. Hänen tyttärensä osallistui viime kesänä kielileirille. Tytön positiivinen kokemus sai äidin innostumaan.

Projektisihteerin tehtäviin on kuulunut toimistotyötä, materiaalien hankkimista ja leiri-ohjelman suunnittelua. Musiikkiin erikoistuneena Malmisalo-Lensu tietää, että myös vieras-kielisten laulujen sanat jäävät lapsille hyvin mieleen.

-Tyttäreni muistaa vieläkin laulun sanoja viime kesän leiriltä, hän iloitsee.

Malmisalo-Lensu uskoo, että vierailu eläinpuisto Ysitien Lemmikkiin ja ahvenanmaalaisen pannukakun leipominen

voivat olla hänen ryhmäläisilleen erityisen mieluista juttuja. Hänestä on hyvä, että leirillä lapsi voi päästä kokeilemaan sellaista kieltä, joka ei ole oman koulun valikoimissa.

-Täällä ei tarvitse seurata orgaanisesti opetussuunnitelmaa ja mieltä tavoitteita. Leirillä on aikaa tehdä kaikkea sellaista, mihin koulussa ei ole mahdollisuutta.

-Toivon, että saamme lapset mukaan tosissaan ja aidolla innolla, hän sanoo.